

שיעור על פרשת תזריע-מצורע

ימי לידה לזכר ולנקבה

ויקרא פרק יב

(ב) זבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע ונילדה זכר וטמאה שבעת ימים כי מי נחת דותה טמא: (ג) וביום השמיני ימול בשר ערלה: (ד) ושלשים يوم ושלשת ימים תשב בזמי טהרה בכל קdash לא תגע ולא מקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה: (ה) ואם נקבה מלך וטמאה שבעים בנדמה ותשעים يوم ושלשת ימים תשב על זמי טהרה:

1. Book of Jubilees Chapter 3

8. In the first week was Adam created, and the rib -his wife: in the second week He showed her unto him: and for this reason the commandment was given to keep in their defilement, for a male seven days, and for a female twice seven days.
9. And after Adam had completed forty days in the land where he had been created, we brought him into the garden of Eden to till and keep it, but his wife they brought in on the eightieth day, and after this she entered into the garden of Eden.
10. And for this reason the commandment is written on the heavenly tablets in regard to her that gives birth: 'if she bears a male, she shall remain in her uncleanness seven days according to the first week of days, and thirty and three days shall she remain in the blood of her purifying, and she shall not touch any hallowed thing, nor enter into the sanctuary, until she accomplishes these days which (are enjoined) in the case of a male child.'
11. But in the case of a female child she shall remain in her uncleanness two weeks of days, according to the first two weeks, and sixty-six days in the blood of her purification, and they will be in all eighty days.'
12. And when she had completed these eighty days we brought her into the garden of Eden, for it is holier than all the earth besides and every tree that is planted in it is holy.
13. Therefore, there was ordained regarding her who bears a male or a female child the statute of those days that she should touch no hallowed thing, nor enter into the sanctuary until these days for the male or female child are accomplished.
14. This is the law and testimony which was written down for Israel, in order that they should observe (it) all the days.

2. Midrash Rabbah Tazria

ויקרא רבה (וילנא) פרשת תזריע פרשה יד סימן ה

ה ד"א אשה כי תזריע הה"ד (תהלים נא) הן בעון חולותי רבי אחא אמר אף אם יהיה חסיד שבחסדים א"א שלא יהיה לו צד אחד מעון אמר דוד לפניו הקדוש ברוך הוא רבונו העולמים כלום נתקוון אבא יש להעמידני והלא לא נתקוון אלא להנתנו תדע שהוא כן שמאחר שעשו צרכיהן זה הופך פניו לבן וזו הוופכת פניה לנכאן ואורה מבנים כל טיפה וטיפה שיש בו והוא שוד אמור (שם /תהלים / כז) כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספנני (שם / תהילים / נא) ובחתא יחמתני אמי א"ר חייא בר אבא אין האשה קולטת אלא אחר נדתה ובסתור אם היה זכר הה"ד אשה כי תזריע וילדה זכר.

3. Mishnah Niddah 30a

מתני' המפלת ליום מ' אינה החוששת לולד ליום מ' א' תשב לזכר ולנקבה ולנדזה רבי ישמعال אומר يوم מ' א' תשב לזכר ולנדזה יומם פ' א' תשב לזכר ולנקבה ולנדזה שהזכר נגמר למ' א' והנקבה לפ' א' וחכ' א' אחד בריית הזכר ואחד בריית הנקבה זה וזה מ' א'

4. Gemara Niddah 30b

רבי יeshmuel אומר יומן מ"א תשב לזכר ולנדה כו' תניא רבי יeshmuel אומר טימא וטיהר בזכר וטימא וטיהר בנקבה מה כתמי וטיהר בזכר יצירתו כיווצא בו אף כתמי וטיהר בנקבה יצירתה כיווצא בה אמרו לו אין למדין יצירה מטומה מה

אמרו לו לר' יeshmuel מעשה בקהליאופטרא מלכת אלכסנדרוס שנתהיבו שפחותה הריגה לממלכות ובדקן ומצאן זה וזה למ"א אמר להן אני מביא לכם דעת ראייה מן התורה ואתם מביאין לי ראייה מן השוטים Mai ראייה מן התורה אילימה טימא וטיהר בזכר וטימא וטיהר בנקבה כו' הא קאמר לייה אין דינין יצירה מטומה אמר קרא תלד הווסף לה הכתוב לדינה אהרת בנקבה ומאי ראייה מן השוטים אמר נקבה קדים ואיעבור ארבעין יומין קמי זכר ורבנן סמא דנפצא אשקיןשו ור' יeshmuel אייכא גופה דלא מקבל סמא

אמר להם ר' יeshmuel מעשה בקהליאופטרא מלכת יוונית שנתהיבו שפחותה הריגה לממלכות ובדקן ומצאן זכר לאربעים ואחד ונקבה לפ"א אמרו לו אין מביאין ראייה מן השוטים Mai טעמא הך דנקבה איתרה ארבעין יומין והדר איעבר ורבי יeshmuel לשומר מסרינשו ורבנן אין אופטורפוס לעיריות אמא שומר גופיה בא עליה ודילמא אי קרעועו להך דנקבה באربعין חד הוה משתכחא זכר אמר אבי בסימניהון שווין

5. Ibn Ezra Leviticus 12:5

ואם נקבה תלד וטמא שבועים כנדחתה כי השם גור על הזכר כמספר הזכר אשר תשלים צורתו בבטן והנקבה כפלים. וזה דבר ברור ומונסה.

6. Ramban *ibid.*

רמב"ן ויקרא פרק יב פסוק ד

وطעם המכפל בנקבה, או כדברי רבי אברהם על דעת ר' יeshmuel שאמר שהזכר נגמר לאربעים ואחד יום והנקבה לשמוניים ואחד (נדח לא), אבל לדעת חכמים שאמרו אחד זכר ואחד נקבה לאربעים ואחד, הטעם בעבר כיطبع הנקבה קר ולה, והלבנה ברחם האם רובה מאד וקרה, ועל כן ילדה נקבה, ועל כן צריכה נקון גדול מפני ריבו הלחות והדם המועופש שבהן ומפני קריות, כיידוע כי החולאים הקרים צריכין בנקיות אריכות זמן יותר מן החמים:

ספר החינוך מצווה קטו

ומן השורש הזה שאמרנו מצד המותר, צייתה התורה להיות טמאה מן הזכר שבעה, ומן הנקבה שבועיים, שאין ספק כי מותרי היולדת נקבה גדולים מן היולדת זכר, לפי שהריון הזכר יורה חום בנקבה, כמו שאמרו זכרונות לברכה [נדח כ"ה ע"ב] כי תורייע וילדה זכר, אשה מזרעת תחילתה يولדה זכר, וידוע כי החלוים, מותריו מעטים וימחר פועלתו לעולם, דבר מושכל הוא, ועל כן יספיק לנו בהריון הזכר נקון של שבעה ימים.

והריון הנקבה תורה על קריות טבע הנקבה, ובקריונות ירבו המותרות, וכן תצטרכ שבועיים לנקיון גופה. וכן מצאי העניין אחריו כתבי זה להרמב"ן זכרונו לברכה, וזה לשונו, בעבר כיطبع הנקבה קר ולה, והלבנה ברחם האם רובה מאד וקרה, ועל כן ילדה נקבה, ולפיכך היא צריכה נקון גדול מפני ריבו הלחות והדם המועופש שבהן ומפני קריות, בידוע כי החלאים הקרים צריכים בנקיות אריכות זמן יותר מן החמים, עד כאן.

...
וכל אשה שיש להימי טומאת לידיה יש להימי טוהר מדין תורה, וימי הטוהר הם ל"ג לזכר וס"ו לנקבה. והענין הוא כן, דין תורה שהאשה אחר שלידה מונה שבעה ימים מיום שלידה, ובין שלידה בתחלת הלילה או בחצי היום או אפילו סמוך לשקיעת החמה, מונה אותו היום של לידיה יום אחד ומשלים עלייו ששה ימים. ובין רואה קצר ימים מן השבעה או כל השבעה, לערב של שבעי שהוא ליל שמיני טובלת וטהורה לבعلלה, ואפילו שופעת דם באותו ליל שמיני טובלת וטהורה לבעללה, שהתורה התירה כל הדמים שתראה היולדת אחר שבעה ימים לזכור בתוך ל"ג יום, ואחר י"ד לנקבה בתוך ס"ו יום.

ועל זה אמרו זכרונות לברכה [שם ל"ה ע"ב] כי מיין אחד הוא והתורה טמאותו והתורה טהרתו, כלומר שדמי הלידה שטמאה התורה ודמי הטוהר שטהורת התורה ממוקם אחד והוא מן המקור, שהוא מקום טומאה יוצאות שניהם, אלא שהתורה תבלה העניין בזמן, ותטמא הדם היוצא ממנו בזמן אחד וטהר השני. וברוך הירודע כל החכמה כי הכל עשה בטעם נכון ומהויב, והוא ברוך הוא ידע שעוד אותו הזמן הדמים מזוקין ומשם ואילך לא יזקנו.